

Miljöavdelningen
Samhällsbyggnadsförvaltningen

Samhällsbyggnadsnämnden

Miljöavdelningens yttrande gällande initiativärendet om trivseldning i eldstäder

Beskrivning av ärendet

Bengt Andersson (SD) har väckt ett ärende på Samhällsbyggnadsnämndens sammanträde den 13 september 2022 om eldning i eldstäder. I ärendet föreslås att en generell dispens ges om att eldning tillåts max 4 timmar per dygn med anledning av energibrist i Skåne, samt att det görs ett utskick om hur man eldar rätt, hur viktigt det är med att eldstaden är i godkänt skick och att rätt bränsle används. Samhällsbyggnadsnämnden beslutade i § 207, att ärendet bereds skyndsamt för behandling på sammanträdet i oktober.

Bakgrund

Utöver bestämmelserna i miljöbalken har Samhällsbyggnadsnämnden och kommunfullmäktige beslutat om lokala föreskrifter, för att skydda människors hälsa och miljön i Trelleborgs kommun.

Enligt 7 § i kommunens lokala föreskrifter, för småskalig eldning i eldningsanordning inom detaljplanerat område, gäller enligt punkt 2 att eldning för trivseländamål är förbjuden under tiden 1 maj till 30 september. Övrig tid är trivseldning tillåtet vid högst två tillfällen per vecka, samt under högst fyra timmar per tillfälle.

Flera vägledande domar i mark- och miljööverdomstolen har, utifrån miljö- och hälsoskyddsaspekter, definierat att trivseldning innebär eldning upp till fyra timmar per tillfälle, och högst två gånger per vecka i tätbebyggda områden. Risken för att närboende påverkas negativt av rök och hälsofarliga luftföroreningar är annars för stor.

Kaminer, eldstäder, öppna spisar och liknande får endast användas för så kallad trivseldning inom tätbebyggda områden. Trivseldning i dessa eldningsanordningar får inte användas som huvudsaklig uppvärmningskälla för uppvärmning av bostaden. Eldning för uppvärmnings- eller varmvattenändamål inom detaljplanerat område får endast ske i panna som är miljögodkänd enligt Boverkets byggregler BFS 2011:6, eller som är försedd med ett ackumulatortsystem.

Småskalig eldning bidrar till utsläpp av luftföroreningar som är skadliga för både människors hälsa och för miljön. Enligt Naturvårdsverket är vedeldning en av de största källorna till hälsofarliga luftföroreningar i Sverige. Vid vedeldning sker

utsläpp av polycykliska aromatiska kolväten (PAH) och små partiklar. Små partiklar kan leda till problem i andningsvägarna och hjärt-kärlsystemet och vissa polycykliska aromatiska kolväten är cancerframkallande. Särskilt känsliga för dessa utsläpp är barn och äldre, samt astmatiker och andra människor som lider av luftrörs- och andningsbesvär.

Kommunen ansvarar för den lokala luftkvaliteten, och Samhällsbyggnadsnämnden har det operativa tillsynsansvaret enligt miljöbalken. Det är nämnden som i sin tillsyn ska kontrollera att lagstiftningen i miljöbalken följs. Nämnden som genom sitt tillsynsansvar, kan och ska, bedöma om det finns brister, följa upp dem samt ställa krav på att bristerna åtgärdas för att begränsa störningar. Nämndens uppgift är både att kontrollera att gällande bestämmelser följs, och att ge råd och stöd till fastighetsägare och verksamhetsutövare.

Vid miljöavdelningens kontakt med Folkhälsomyndigheten i Stockholm, gällande förfrågan om eventuell utökad trivseledning i tätbebyggda områden inom kommunen, meddelades miljöavdelningen att det pågår diskussioner om beredskap inför vintern och vad de som tillsynsvägledande myndighet kan behöva göra. Höjda elpriser och elbrist är några aspekter de kommer att diskutera. Miljöavdelningen avvaktar vägledning från Folkhälsomyndigheten.

Miljöavdelningens bedömning

Miljöavdelningen avråder från att en generell dispens om utökad trivseledning ges inom tätbebyggda områden. Miljöavdelningen är enligt miljöbalken skyldig att kontrollera och utreda enskilda ärenden, som riskerar att påverka miljön och människors hälsa negativt. Miljöavdelningen ska bedöma om det finns brister, och ställa krav på ansvarig fastighetsägare att genomföra tillräckliga åtgärder för att förebygga olägenhet enligt miljöbalken.

Vid ytterligare trivseledning i tätbebyggda områden än det kommunens lokala miljöföreskrifter tillåter, från fyra timmar vid högst två tillfällen per vecka till max fyra timmar per dygn, finns risk för att människors hälsa påverkas negativt. Ökade hälsofarliga luftföroreningar kan leda till problem i form av luftvägsirritationer, dålig lukt, sot och nedsmutsning för kommuninvånare. Risken ökar särskilt i tätbebyggda områden, där utsläpp från skorstenar kan spridas så att rök och föroreningar dras in i fastigheter via ventilationen och medföra negativ hälsopåverkan för de boende. Även i de fall när de enskilda utsläppen är relativt små, kan exponeringen bli hög om många eldar med ved samtidigt.

Den del av initiativförslaget gällande kommunikationsinsatser till kommuninvånare, med tydlig information om att elda på rätt sätt och med välskötta eldningsanordningar ser miljöavdelningen positivt på. Hälsofarliga utsläpp kan minska avsevärt, vilket gynnar både miljö och hälsa.

För miljöavdelningen,

Mikael Norén
Miljöchef
Miljöavdelningen
Samhällsbyggnadsförvaltningen

Ingela Gammelby
Miljöinspektör
Miljöavdelningen
Samhällsbyggnadsförvaltningen